

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Кафедра автоматизації, метрології та енергоефективних технологій

СИЛАБУС ДИСЦИПЛІНИ

ОСНОВИ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА АВТОРСЬКОГО ПРАВА

рівень вищої освіти другий (магістерській)

галузь знань 17 Електроніка, автоматизація та електронні комунікації
(шифр і назва)

спеціальність 174 Автоматизація, комп'ютерно-інтегровані технології та робототехніка
(шифр і назва)

освітня програма Автоматизація та комп'ютерно-інтегровані технології
(шифр і назва)

спеціалізація _____
(шифр і назва)

вид дисципліни Обов'язкова
(обов'язкова / за вибором)

інститут ННІ «Українська інженерно-педагогічна академія»

2024 / 2025 навчальний рік

ВСТУП

Силабус навчальної дисципліни «Основи наукових досліджень та авторського права» складено відповідно до освітньої програми підготовки «Автоматизація та комп'ютерно-інтегровані технології»

_____ другий (магістерській) _____

(назва рівня вищої освіти)

спеціальності 174 Автоматизація, комп'ютерно-інтегровані технології та робототехніка

спеціалізації _____

Інформація про кафедру	Кафедра автоматизації, метрології та енергоефективних технологій Department of Automation, Metrology and Energy Efficient Technologies сайт кафедри https://kafotss.kharkov.ua/
Інформація про викладача (-ів)	Кандидат технічних наук, доцент Антоненко Наталія Сергіївна посилання на профайл викладача: https://kafotss.kharkov.ua/ukr/antonenko_nataliia.html електронна пошта: n.s.antonenko@karazin.ua
Сторінка дисципліни в системі дистанційного навчання	https://moodle.karazin.ua/course/view.php?id=9986
Консультації з викладачем (-ами)	Он лайн консультації: Кандидат технічних наук, доцент Антоненко Наталія Сергіївна - щоп'ятниці з 18.00 -19.00 за посиланням https://meet.google.com/vna-jzut-uot

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Мета викладання навчальної дисципліни

Курс «Основи наукових досліджень та авторського права» розроблено та сформовано з урахуванням сучасних вимог до наукових досліджень та авторського права. В рамках дисципліни здобувачі вищої освіти отримують знання з питань основ наукових досліджень та авторського права, отримують та розвинути практичні вміння і навички розв'язання реальних задач з постановки, організації, планування і виконання наукових досліджень, а також керування науково-технічною роботою і колективною науковою творчістю.

Вивчення навчальної дисципліни «Основи наукових досліджень та авторського права» сприяє здобуттю таких компетенцій:

ЗК1. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

ЗК3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК4. Здатність працювати в міжнародному контексті.

СК2. Здатність проектувати та впроваджувати високонадійні системи автоматизації та їх прикладне програмне забезпечення, для реалізації функцій управління та опрацювання інформації, здійснювати захист прав інтелектуальної власності на нові проектні та інженерні рішення.

СК5. Здатність інтегрувати знання з інших галузей, застосовувати системний підхід та враховувати нетехнічні аспекти при розв'язанні інженерних задач та проведенні наукових досліджень.

Метою вивчення навчальної дисципліни є формування у здобувачів другого (освітньо-професійного) рівня вищої освіти (магістр) вміння застосовувати нові методи дослідження, в основі яких знаходяться ідеї і принципи системного підходу. У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен знати: характеристики основних методів наукового пізнання (індукція, дедукція абдукція) та методологічних моделей (гіпотетико-дедуктивна та емпірична індуктивна); принципи пошуку наукової і патентної інформації в мережі Інтернет та інших мережах і системах; організаційно-технічні заходи щодо впровадження і практичного використання результатів науково-технічної роботи; вміти: обирати напрямок науково-дослідної роботи; оцінювати актуальність запланованих досліджень; формулювати мету, задачі, визначати об'єкт і предмет дослідження; складати і оформляти реферати, статті, рецензії; застосовувати загальнометодологічні принципи у науковій діяльності; виконувати патентний пошук, розробляти і подавати заявки на одержання патентів.

1.2. Основні завдання вивчення дисципліни

- забезпечити комплексну підготовку здобувачів шляхом засвоєння ними сучасних аспектів наукових досліджень та авторського права;
- забезпечити комплексну підготовку здобувачів шляхом засвоєння ними сучасних та перспективних основ наукових досліджень та авторського права,
- освоєння сучасних методів наукових досліджень для їх подальшого застосування та вдосконалення;

- формування вмінь з вибору напрямку науково-дослідної роботи та оцінювання актуальності запланованих досліджень;
- формування вмінь з складання і оформлення рефератів, статей, рецензій;
- формування вмінь з застосовування загальнометодологічних принципів у науковій діяльності;
- формування вмінь з виконання патентного пошуку та розробки заявки на одержання патентів.

1.3. Кількість кредитів

5

1.4. Загальна кількість годин

150

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
Обов'язкова	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
1-й	1-й
Семестр	
1-й	1-й
Лекції	
32 год.	4 год.
Практичні, семінарські заняття	
18 год.	2 год.
Лабораторні заняття	
год.	год.
Самостійна робота	
100 год.	144 год.
у тому числі індивідуальні завдання	
год.	

1.6. Заплановані результати навчання

РН03. Застосовувати спеціалізовані концептуальні знання, що включають сучасні наукові здобутки, а також критичне осмислення сучасних проблем у сфері автоматизації та комп'ютерно-інтегрованих технологій для розв'язування складних задач професійної діяльності.

РН06. Вільно спілкуватися державною та іноземною мовами усно і письмово для обговорення професійних проблем і результатів діяльності у сфері автоматизації та комп'ютерно-інтегрованих технологій, презентації результатів досліджень та інноваційних проектів.

РН11. Дотримуватись норм академічної доброчесності, знати основні правові норми щодо захисту інтелектуальної власності, комерціалізації результатів науково-дослідної, винахідницької та проектної діяльності.

РН12. Збирати необхідну інформацію, використовуючи науково-технічну літературу, бази даних та інші джерела, аналізувати і оцінювати її.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Розділ 1. НАУКОВА ДІЯЛЬНІСТЬ ТА НАУКОВІ ДОСЛІДЖЕННЯ

- Тема 1.* Основні поняття і визначення, загальні відомості про наукову діяльність
Тема 2. Методологія та методи наукового дослідження
Тема 3. Організація та етапи виконання наукових досліджень
Тема 4. Магістерська дисертація як результат наукового дослідження

Розділ 2. НАУКОВІ РЕЗУЛЬТАТИ ТА АВТОРСЬКЕ ПРАВО

- Тема 1.* Публікація наукових результатів
Тема 2. Виклад наукових результатів в публікації
Тема 3. Підготовка наукових публікацій за темою магістерської дисертації
Тема 4. Вимоги до оформлення магістерської дисертації
Тема 6. Планування і оцінка наукової роботи
Тема 7. Реалізація наукових результатів
Тема 8. Зв'язок науки і практики

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	с. р.		л	п	лаб.	інд.	с. р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Розділ 1. Наукова діяльність та наукові дослідження												
Разом за розділом 1	50	14	4			32	50	2				48
Розділ 2. Наукові результати та авторське право												
Разом за розділом 2	100	18	14			68	100	2	2			96
Усього годин	150	32	18			100	150	4	2			144

4. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Наукова задача і наукова проблема	2
2	Публікація наукових результатів	2
3	Публікація та реалізація результатів наукового дослідження	4
4	Методика проведення наукового дослідження	2
5	Методи обробки та аналізу результатів наукових досліджень	2
6	Науковий експеримент	4
7	Перевірка статистичних гіпотез	2
Разом		18

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин
1	Основні поняття і визначення. загальні відомості про наукову діяльність	6
2	Методологія та методи наукового дослідження	6
3	Організація та етапи виконання наукових досліджень	8
4	Магістерська дисертація як результат наукового дослідження	12
5	Публікація наукових результатів	8
6	Виклад наукових результатів в публікації	8
7	Підготовка наукових публікацій за темою магістерської дисертації	8
8	Вимоги до оформлення магістерської дисертації	12
9	Методика проведення наукового дослідження	8
10	Планування і оцінка наукової роботи	12
11	Реалізація наукових результатів	6
12	Зв'язок науки і практики	6
	Разом	100

6. Індивідуальні завдання

Індивідуальне завдання з дисципліни «Основи наукових досліджень та авторського права» у вигляді реферату.

Реферат повинен бути відповідно оформлено: Титульний аркуш, Зміст, Вступ, Основна частина, Висновки, Список використаних джерел

Оцінюється та зараховується при усній доповіді під час занять.

7. Методи навчання

Освітні технології (проблемне навчання, аудіо-візуальні технології, технологія студентоцентрованого навчання тощо).

У залежності від виду занять використовуються наступні методи:

– на лекціях – різні види бесід, розповідь, пояснювально-ілюстративний метод, репродуктивний метод, метод проблемного викладу, ілюстрація, проблемні запитання, мультимедійні презентації;

– на практичних заняттях – тестування, навчальні тренінги, виконання практичних вправ репродуктивного та творчого характеру, організації роботи у малих групах;

– у ході самостійної пізнавальної діяльності – вивчення навчальної та наукової літератури, використання довідникових джерел, відбір матеріалу, його аналіз, систематизація, класифікація, конспектування, виконання вправ, пошук відповідей на запитання.

8. Методи контролю

Поточний контроль – виконання вправ, тестування, демонстрація презентацій, виступ з доповідями, усне опитування.

Підсумковий контроль – іспит.

9. Схема нарахування балів

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання					Екзамен (залікова робота)	Сума
Розділ 1	Розділ 2	Контрольна робота, пе- редбачена навчальним планом	Індивідуальне завдання	Разом		
15	30		15	60	40	100

Для допуску до складання підсумкового контролю (заліку або екзамену) здобувач вищої освіти повинен набрати не менше 20 балів з навчальної дисципліни під час поточного контролю, самостійної роботи, індивідуального завдання.

Критерії оцінювання навчальних досягнень

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка	
	для чотирирівневої шкали оцінювання	для дворівневої шкали оцінювання
90 – 100	відмінно	зараховано
70-89	добре	
50-69	задовільно	
1-49	незадовільно	не зараховано

10. Рекомендована література

Основна література

1. Основи наукових досліджень [Електронний ресурс]: навч. посіб / КПІ ім. Ігоря Сікорського; уклад.: Г. Г. Стрелкова, М. М. Федосенко, А. І. Замулко, О. С. Іщенко. – Електронні текстові дані (1 файл: 500 Кбайт). – Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. – 120 с.
2. Основи наукових досліджень: навч. посіб. для студ. вищих навч. заклад. філол. спец. / О. В. Мазур, О. В. Подвойська, С. В. Радецька – Вінниця: Нова Книга, 2013. – 120 с.
3. Панішев А.В. Методологія наукових досліджень : навч. посібник / А.В. Панішев. – Ж. : ЖДТУ, 2013. – 148с.
4. Вахонева Т. М. Авторське право і суміжні права в Україні : Навчальний посібник. – Київ : ВД «Дакор», 2019. — 2-ге вид., перероб. і доп. – 576 с.
5. Інтелектуальна власність та авторське право: Навч. посіб. для студ. вищих закладів освіти. / І.М. Чістякова, І.Б. Кривдіна, Д.В. Буряк, В.П. Кубко, О.В. Гегечкорі, Д.Д. Татакі, О.О. Татакі, Т.О. Чернов. – К.: Каравела, 2019. – 204 с.
6. Штефан А. С. Авторське право і суміжні права: особливості правової охорони, здійснення та захисту : монографія / А. С. Штефан. — К. : НДІ інтелектуальної власності НАПрНУ, ТОВ «НВП Інтерсервіс», 2017. — 150 с.

7. Основи наукових досліджень: навч. посіб. / за заг. ред. Т. В.Гончарук. — Тернопіль, 2014. — 272 с.
8. Романчиков В.І. Основи наукових досліджень. Навчальний посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 254 с.

Допоміжна література

1. Сардак С. Е. Основи наукових досліджень : навч. посібник / С. Е. Сардак. – Д. : ДГУ, 2018. – 103 с.
2. Основи наукових досліджень. Навчальний посібник. - Київ: Видавничий Дім «Слово», 2004. - 240 с.
3. Колесников О. В. Основи наукових досліджень. Навч.посіб. / О. В.Колесников. – К. : Центр учбової літератури, 2011. — 144 с.
4. Конверський А.Є. Основи методології та організації наукових досліджень: навч. посіб./ Конверський А.Є Лубський В.І., Горбаченко Т.Г. Київ.- Центр учбової літератури.-: 2010. – 352 с.
5. Горбачук В.Т. Основи наукових досліджень: навч.посіб. / В.Т. Горбачук, Д.В. Горбачук. – Слов'янськ: ТОВ «Видавництво «Друкарський двір»», 2013.– 124 с.
6. Краус Н.М. Методологія та організація наукових досліджень: навчально-методичний посібник / Краус Н.М. – Полтава: Оріяна, 2012. – 183 с.
7. Методика та організація наукових досліджень : навч. посіб. / С.Е. Важинський, Т. І. Щербак. – Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2016. – 260 с.
8. Методологія та організація наукових досліджень : навч. посіб./ [В. М. Михайлов та ін]. – Х.: ХДУХТ, 2014. – 220 с.
9. Мокін Б. І. Методологія та організація наукових досліджень : навчальний посібник / Б. І. Мокін, О. Б. Мокін. – Вінниця : ВНТУ, 2014. – 180 с.
10. Остапчук М. В. Методологія та організація наукових досліджень : підручник / Остапчук М. В., Рибак А. І., Ванюшкін О. С.; Міжнар. гуманітар. ун-т. – Одеса : Фенікс, 2014. – 375 с.
11. Палеха Ю. І. Основи науково-дослідної роботи: навч. посіб. / Ю.І. Палеха, Н. О. Леміш. – К. : Вид. «Ліра-К», 2013. – 336 с.
12. Нормативно-правова література
  1. Конституція України [Електронний ресурс] : прийнята на 5-й сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. (із змінами). – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80/page4>
  2. Цивільний кодекс України [Електронний ресурс] (із змінами станом на 23.09.2016 р.). – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/435-15>
  3. Господарський кодекс України [Електронний ресурс] (із змінами станом на 23.09.2016 р.). – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/436-15>
  5. Про авторське право і суміжні права : Закон України від 01.12.2022 р. № 2811-IX : станом на 15 квіт. 2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2811-20#Text>
  6. Про охорону прав на винаходи і корисні моделі [Електронний ресурс] : Закон України від 15 грудня 1993 р. № 3687-ХІІ (із змінами). – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3687-12>
  7. Про охорону прав на промислові зразки : Закон України від 15 грудня 1993 р. № 3688-ХІІ (із змінами). – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/3688-12/page2>

8. Про охорону прав на знаки для товарів і послуг : Закон України від 15 грудня 1993 р. № 3689-ХІІ (із змінами). – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/3689-12>
9. Про охорону прав на сорти рослин : Закон України від 21 квітня 1993 р. № 3116-ХІІ (із змінами). – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/3116-12/page3>
13. Про охорону прав на топографії інтегральних мікросхем : Закон України від 5 листопада 1997 р. № 621/97-ВР (із змінами). – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/621/97-%D0%B2%D1%80/page2>

11. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

1. [Основи наукових досліджень \[укр.\]: Навчальний посібник для ВНЗ - Мазур О. В. та ін. - Google Книги](#)
2. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського [Електронний ресурс]: [Веб-сайт]. – Електронні дані. – Київ: НБУВ, 2013-2015. – Режим доступу: www.nbuv.gov.ua – Назва з екрана.
3. Електронний каталог Національної парламентської бібліотеки України [Електронний ресурс]: [політемат. база даних містить відом. про вітчизн. та зарубіж. кн., брош., що надходять у фонд НПБ України]. – Електронні дані (803 438 записів). – Київ: Нац. парлам. б-ка України, 2002-2015. – Режим доступу: catalogue.nplu.org . – Назва з екрана.
4. Український інститут інтелектуальної власності [Електронний ресурс]: [Веб-сайт]. – Електронні дані. – Київ: УІВ, 2017. – Режим доступу: <http://www.uipv.org> – Назва з екрана. Додаток 1
5. Брикова Т. М. Основи наукових досліджень [Електронний ресурс] : навч. посібник /

Зміст syllabusу відповідає робочій програмі навчальної дисципліни

Завідувач

Геннадій КАНЮК